

Дневна хемеротека за 04.05.2015г.

Дневник – [Чистењето на екобомбата во ОХИС уште се пишува](#)

Дневник

ONLINE

МАКЕДОНИЈА | ЕКОНОМИЈА | ЕВРОРАМА | СВЕТ | ХРОНИКА | МЕТРОПОЛА | КУЛТУРА | СПОРТ | ОМНИБУС | ОТВОР

ВО ФОКУСОТ

МЕТРОПОЛА

Датум: 01.05.2015, 14:50

ПОДГОТОВКА НА ДОКУМЕНТАЦИЈАТА

ЧИСТЕЊЕТО НА ЕКОБОМБАТА ВО ОХИС УШТЕ СЕ ПИШУВА

Опасниот канцероген инсектицид линдан, кој четири децении е неправилно складиран во дворот на фабриката ОХИС е првата од 16-те жешки еколошки точки во Македонија што ќе се чистат. Не се знае кога точно ќе почне чистењето, затоа што плановите с' уште се на хартија, а допрва ќе се изработуваат уште специфични документи и прирачници за постапување со токсичниот отпад, кој непрекинато ја труе околината и го загрозува здравјето на скопјани.

Според најавите на надлежните од Министерството за животна средина отстранувањето на загадената почва со линдан веќе требаше да е во тек, но административните работи одат побавно. Уште во јули 2013 година проектот доби одобрение и потврда за финансирање од Глобалниот еколошки форум (ГЕФ), со посредство на Организацијата за индустриски развој на Обединетите нации, УНИДО, а според тогашните зборови на заменик-министерот за животна средина Стево Темелковски, линданот требаше да почне да се отстранува во 2014 година.

*Пресекот на информации содржани во Дневната хемеротека се прави до 12 часот.

Информациите објавени во медиумите после тој термин ќе бидат содржани во наредната хемеротека.

Република Македонија Министерство за животна средина и просторно планирање

Од Министерството велат дека неодамна го потпишале проектниот документ со УНИДО, кој ги опфаќа сите аспекти за тоа како ќе се одвива деконтаминацијата, а ќе следува меѓународен тендер за избор на технологијата на чистење.

Чистење за 50 милиони евра

- Документот што е потпишан со УНИДО ги опфаќа сите аспекти - технички, технолошки, правни, економски, еколошки, здравствени итн., за успешна реализација на чистењето на отпадот од ОХИС, кој содржи НСН-изомери и линдан. Со потпишувањето беше и административно потврден почетокот на проектот, на кој работи Канцеларијата за POPs при Министерството. Проектот за деконтаминација е одобрен од ГЕФ и е во почетна фаза, вклучувајќи и подготовка на УНИДО за објавување меѓународен тендер за избор на најприфатливата технологија на чистење - велат од Министерството за животна средина и додаваат дека е предвидено ангажирање на меѓународни и национални експерти и национални институции што ќе бидат вклучени.

- Со оглед на специфичноста на НСН-отпадот, ќе се работи на подготовка на посебни документи, односно прирачници за управување со контаминирани локации, ќе се утврдат поблиски услови за еколошки безбедно управување со контаминираниот отпад итн. - велат надлежните.

Во врска со цената, од Министерството велат дека таа ќе биде утврдена кога ќе се избере технологијата што ќе се користи.

- Досегашните процени се многу варијабилни во зависност од изборот на технологии на чистење. Вкупните вредности се движат помеѓу најевтината, која предвидува само препокривање на отпадот 0,5 -1,5 милион евра, до најскапата, која претставува сложена техничко-технолошка операција комбинирана од неколку технологии и пристапи и ќе чини околу 50 милиони евра - велат во Министерството.

Досега повеќе странски компании презентираа начини на чистење на линданот, како на пример со пакување, транспорт и складирање во рудници во Германија или со термална дисорпција, односно прочистување на почвата со загревање во специјални уреди.

Мерењето било специфично, па не се применува

Во кругот на фабриката ОХИС, според изјавите на надлежните, има 21 тон високозагадена земја со линдан, околу 23 илјади тони среднозагадена и 24 илјади тони нискозагадена почва. Инсектицидот линдан се произведувал во ОХИС (Органско-хемиска индустрија Скопје) с` до седумдесеттите години на минатиот век, кога почнал да се забранува за употреба. Не можејќи да го продаде, фабриката складираше 10.000 тони линдан во ископ во дворот, кој е затрупан со 20 тони земја, па земјата и линданот се помешале. Оттогаш стојат во дворот на ОХИС непокриени и влијаат на околината, односно ветерот и дождовите ги носат низ воздухот, во почвата и водата.

Последните мерења на емисиите на линдан се направени во 2008 година и покажаа фрапантни резултати - до 300 пати повисоки концентрации, а нови мерења не се вршени. Од Министерството велат, ќе се мерело кога ќе се чисти.

- Имаше мерења што беа спроведени во рамките на некои други проекти, но тие резултати се веќе застарени. Редовен мониторинг на НСН-изомерите и линданот не се врши поради специфичноста на методите за примерување и анализа на овој тип хемикалии.

Во рамките на проектот за деконтаминација ќе бидат поставени повеќе мерни места, каде што ќе се следат емисиите пред, во текот и на крајот од процесот на чистење - велат од Министерството.

ЗАГАДУВАЊЕТО СО ЛИНДАН МОЖЕ САМО ДА СЕ ВЛОШУВА

Професорот од Институтот за хемија, Трајче Стафилов, кој учествуваше во мерењето пред 7 години со стручњаци од Чешка вели дека тие резултати важеле за тогаш, а сега може да се само полоши.

ЗАГАДУВАЊЕТО СО ЛИНДАН МОЖЕ САМО ДА СЕ ВЛОШУВА

Професорот од Институтот за хемија, Трајче Стафилов, кој учествуваше во мерењето пред 7 години со стручњаци од Чешка вели дека тие резултати важеле за тогаш, а сега може да се само полоши.

- Нови мерења на линданот нема, а ако има, влијанието врз околината може да биде само полошо од тоа што е измерено претходно - вели проф. Стафилов.

Резултатите од последното мерење покажаа дека во околината има огромни концентрации од опасната хемикалија, односно до 300 пати над дозволеното во водата, а 100 пати над дозволеното во почвата. Во воздухот, на повеќе точки во Скопје се најдени вредности на линдан од 1.700 до 3.000 пикограми на кубен метар, за разлика од мерното место во Лазарополе, каде што тие вредности се помали од 100 пикограми на кубик воздух.

Линданот е невротоксин, кој е класифициран како канцерогена супстанција, чија употреба денес е забранета или ограничена.

Соња Христовска Угриновска